

MLADI ZA NAPREDEK MARIBORA 2014

31. srečanje

GANA – TURISTIČNA DEŽELA PRIHODNOSTI?

TURIZEM

Raziskovalna naloga

© 2014 Mladina

Tiskovna hiša Mladina

Maribor, februar 2014

Maribor, februar 2014

MLADI ZA NAPREDEK MARIBORA 2014

31. srečanje

**GANA – TURISTIČNA DEŽELA
PRIHODNOSTI?**

TURIZEM

Raziskovalna naloga

Maribor, februar 2014

KAZALO VSEBINE

POVZETEK	5
ABSTRACT	6
ZAHVALA	7
1 UVOD	8
1.1 Vsebinski opis problema	8
1.2 Namen raziskovalne naloge	8
1.3 Cilji raziskovalne naloge	8
1.4 Temeljne hipoteze	9
1.5 Predpostavke in omejitve raziskave	9
1.6 Uporabljena metodologija	9
2 OSNOVNE ZNAČILNOSTI GANE	10
2.1 Geografske značilnosti	10
2.1.1 Zgodovina države	11
2.1.2 Jezik	11
2.2 Znamenitosti Gane	11
2.3 Gospodarstvo Gane	15
2.3.1 Razvojni načrti Gane	15
2.3.2 Turistična dejavnost Gane	17
2.3.3 Potovanja in turistični ponudniki	17
2.3.4 Pozitivni obeti za turistično panogo in potovanja v Gano	18
2.4 Trajnostni razvoj	18
3 ANALIZA TURISTIČNIH PONUDNIKOV V MESTNI OBČINI MARIBOR	23
3.1 Izvedba raziskave	23
3.2 Rezultati raziskave	23
3.3 Uporaba spoznanj	31
4 PREVERJANJE HIPOTEZ	32
5 SKLEPNE UGOTOVITVE	34
6 DRUŽBENA ODGOVORNOST	35
7 UPORABLJENA LITERATURA IN VIRI	36
7.1 Literatura	36
7.2 Viri	36
8 PRILOGE	38

KAZALO TABEL

Tabela 1: Osnovni ekonomski kazalniki	20
Tabela 2: Zanimanje turistov za afriške države	24

KAZALO SLIK

Slika 1: Relief Gane	10
Slika 2: Grad mesta Cape Coast	12
Slika 3: Mesto Elmina ter grad svetega Jurija	12
Slika 4: Akra	13
Slika 5: Narodni park Kakum	13
Slika 6: Najstarejša mošeja	14
Slika 7: Jezero Volta	14

KAZALO GRAFIKONOV

Grafikon 1: Ali ste mogoče zaznali naraščanje povpraševanja po potovanjih v afriške dežele v zanjem času?	23
Grafikon 2: Ali predstavljajo potovanja v Afriko za turista počitnice višjega cenovnega razreda?	24
Grafikon 3: Kolikšen bi bil strošek za 14-dnevno potovanje v Gano?	25
Grafikon 4: Element privlačnosti eksotičnost	25
Grafikon 5: Pomembnost elementa ohranjena narava	26
Grafikon 6: Pomembnost avtentičnosti in drugačnost kulture	26
Grafikon 7: Potencialno področje sodelovanja: naftna industrija	27
Grafikon 8: Potencialno področje sodelovanja: farmacija	27
Grafikon 9: Potencialno področje sodelovanja: energetika	28
Grafikon 10: Potencialno področje sodelovanja: storitvena dejavnost	28
Grafikon 11: Dolgoročno sodelovanje bi imelo pozitiven vpliv	29
Grafikon 12: Prevelika investicijska vlaganja	29
Grafikon 13: Mislim, da ni potencialnega sodelovanja med organizatorji turističnih potovanj in turističnimi agencijami	30
Grafikon 14: Ni možnosti za potencialno sodelovanje	30

POVZETEK

Namen raziskovalne naloge je raziskati, kakšno je stanje v državi tretjega sveta, in sicer smo se omejili na proučevanje afriške države Gane. Turizem v tej državi ne cveti, saj, kolikor poznamo države tretjega sveta, nimajo razvite niti osnovne infrastrukture, kaj šele ustrezno turistično infrastrukturo. V teoretičnem delu naloge smo raziskali, kakšne so osnovne značilnosti države, kakšno je stanje gospodarstva, kakšni so razvojni načrti in stanje storitvene dejavnosti države, med drugim tudi stanje turistične dejavnosti. V empiričnem delu naloge smo naredili analizo v skladu z dvanajstimi cilji trajnostne usmeritve destinacije, ki je pokazala, da destinacija sledi zastavljenim smernicam. Raziskali smo tudi turistično ponudbo, in sicer smo se omejili na turistične agencije in organizatorje potovanj, ki se nahajajo in poslujejo v Mestni občini Maribor. Naša država pa bi lahko razmislila o priložnosti, ki bi jih lahko prinesla vlaganja v gansko gospodarstvo.

ABSTRACT

The purpose of our research paper is to demonstrate the present situation of the third world countries. The analysis concentrates mainly on Ghana. Similar to other third world countries, tourism in Ghana is not flourishing due to poorly developed basic infrastructure as well as tourism infrastructure. In the theoretical part of the paper, we analyzed the primary characteristics of Ghana, such as economy, as well as development and plans of service activities with the focus on tourism operations. For the empirical part of the paper an analysis based on twelve goals for sustainable development of destination was made. According to previously mentioned analysis we came to a conclusion that this particular destination is following the twelve guidelines. Additionally, tourist offers provided by tourist agencies and tour operators located in municipality of Maribor were analyzed. Also, Slovenia should consider the opportunities that investments in Ghanaian economy could bring.

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorici in mentorju, ki sta mi pri nastajanju naloge stala ob strani in mi bila v pomoč. Zahvaljujem se tudi zaposlenim v turističnih agencijah, kjer so me prijazno sprejeli in mi odgovorili na vprašanja ter tako pomagali pri raziskavi. Zahvalo si zasluži tudi slovenistka, ki je raziskovalno nalogo pregledala in lektorirala.

1 UVOD

1.1 Vsebinski opis problema

K pisanju raziskovalne naloge s tovrstnega področja nas je spodbudilo dejstvo, da se po svetu nahajajo države, ki veljajo za dežele tretjega nerazvitega sveta. Kljub svoji nerazvitosti in zaostalosti pa so s turističnega vidika zanimive destinacije za turiste. Turizem je v posameznih državah zelo pomembna dejavnost, saj predstavlja večino bruto domačega proizvoda (v nadaljevanju BDP), zaposluje veliko ljudi, povečuje in nenazadnje tudi izboljšuje osnovno infrastrukturo. Zavedati pa se moramo, da ima vsak kraj svojo mejo nosilne zmogljivost destinacije. Če presežemo to mejo, prične turizem v tem kraju ali državi povzročati negativne vplive na ekonomsko, naravno, kulturno in socialno okolje. To pa povzroči upad rasti gospodarstva, s tem pa sledi tudi krčenje BDP in nenazadnje tudi propad destinacije.

1.2 Namen raziskovalne naloge

V teoretičnem delu raziskovalne naloge bomo proučili strokovno literaturo (sekundarne vire), ki se ukvarja s problematiko, ki je predmet mojega analiziranja in proučevanja. Pri tem pa je v prvi vrsti pomembno tudi to, da želimo opraviti lastno raziskavo (primarni vir), ki bo temeljila na proučevanju turističnih ponudnikov, ki se nahajajo v Mestni občini Maribor in tržijo v svoji ponudbi tudi afriške države.

1.3 Cilji raziskovalne naloge

V raziskovalni nalogi semo si zadali naslednje cilje:

Cilj 1: ugotoviti, ali je/ni država Gana ekonomsko zanimiva država;

Cilj 2: ugotoviti, ali je storitvena dejavnost v tej državi razvita in ali prinaša večji dobiček;

Cilj 3: ugotoviti, ali je Gana usmerjena v trajnostni razvoj;

Cilj 4: ugotoviti, ali večina turističnih ponudnikov, ki se nahaja v Mestni občini Maribor, ponuja afriške države oziroma tudi Gano;

Cilj 5: ugotoviti, ali je mogoče zaznati naraščanje povpraševanja po afriških deželah med drugim tudi po Gani pri turističnih ponudnikih, ki se nahajajo v Mestni občini Maribor;

Cilj 6: ugotoviti, kaj turiste privablja v Gano;

Cilj 7: ugotoviti, ali obstajajo možnosti in potencialna področja sodelovanja med našo državo in Gano.

1.4 Temeljne hipoteze

V raziskovalni nalogi želimo preveriti naslednje trditve:

Hipoteza 1: Država Gana ni ekonomsko zanimiva država.

Hipoteza 2: Storitvena dejavnost v tej državi ni razvita in ne prinaša večjega dobička.

Hipoteza 3: Gana ni usmerjena v trajnostni razvoj.

Hipoteza 4: Večina turističnih ponudnikov, ki se nahajajo v Mestni občini Maribor, ponuja afriške države, tudi Gano.

Hipoteza 5: V zadnjem času je mogoče zaznati povečano povpraševanje po afriških deželah, med drugim tudi Gano, pri turističnih ponudnikih, ki se nahajajo v Mestni občini Maribor.

Hipoteza 6: Turiste privabljajo v destinacijo Gano eksotičnost, ohranjena narava in drugačna kultura in avtentičnost.

Hipoteza 7: Obstajajo možnosti in potencialna področja sodelovanja med našo državo in Gano.

1.5 Predpostavke in omejitve raziskave

Predpostavljamo, da bomo zajeli bistvo in našli odgovore na zastavljena vprašanja. Pri pisanju raziskovalne naloge smo upoštevali naslednje omejitve, in sicer smo se pri pisanju raziskovalne naloge omejili na:

- vzorec populacije anketirancev, to so turistične agencije, katerih poslovalnice ali njihovi predstavniki se nahajajo v Mestni občini Maribor.

1.6 Uporabljena metodologija

V raziskovalni nalogi je uporabljena naslednja metodologija dela, in sicer:

- metoda dela v knjižnici – študij strokovne literature, ki ga bomo uporabili v začetnem delu naloge, saj smo analizirali tujo in domačo strokovno literaturo, ki obravnava predmet našega preučevanja;
- metoda deskripcije, s katero smo opisali izhodišča tujih in domačih avtorjev, ki obravnavajo področje, ki ga proučujemo;

- metoda klasifikacije, s katero smo jasno definirali posamezne strokovne pojme;
- metoda kompilacije, s katero smo povzeli že znana stališča in spoznanja drugih avtorjev in strokovnjakov, ki se ukvarjajo s tovrstno problematiko;
- metoda komparacije, s katero smo primerjali različna spoznanja in stališča avtorjev;
- metoda analize nam je bila v pomoč, da smo posamezna spoznanja in dognanja analizirali;
- z metodo sinteze smo analizirane dele spojil v celoto ter prišli do novih spoznanj;
- s pomočjo kvantitativne metode dela je bila opravljena raziskava v turističnih agencijah, ki se nahajajo na območju Mestne občine Maribor in se ukvarjajo tudi s pripravo potovanj v Afriko.

2 OSNOVNE ZNAČILNOSTI GANE

2.1 Geografske značilnosti Gane

Glavno mesto Gane je Akra. Mesto se nahaja na Atlantski obali in je oddaljeno 25 km od greenwiškega poldnevnik. V Akri živi okoli dva milijona ljudi, kar dokazuje, da je tudi največje mesto Gane. Drugo največje mesto je Kumasi, ki je nekdanje glavno mesto imperija Ashani. Strokovnjaki so ocenili, da v tem mestu živi okrog milijon ljudi. Gana je dokaj ravninska dežela. Skoraj polovica države je pod 150 m nadmorske višine in nikjer v državi ne najdeš kraja, ki bi bil nad 1000 m nadmorske višine. V vsem južnem delu Gane, razen v bližini Akre, prevladujejo ravnine, kar pozitivno za **obmorski turizem**, saj Gana meji na jugu na Atlantski ocean. Zahodni in severni del Gane je precej hribovit, v majhnem delu na vzhodu pa je največja gora v državi, gora Afadjato, ki meri v višino 885 m. To tudi omogoča razvoj **gorskega turizma**.

Slika 1: Relief Gane

Vir: <http://us.123rf.com/>

Zaradi nizke lege in bližine ekvatorja ima Gana tipično tropsko podnebje, kar ji da dnevne temperature, ki se gibljejo okoli 30°C. Temperature v nočnem času padejo, a ne drastično. Nekaterim obiskovalcem, ki prihajajo iz hladnejših dežel, bi bilo ponoči po vsej verjetnosti vroče. Ker je Gana blizu ekvatorja, ni razlik med letnimi časi. Edina sprememba, ki jo je potrebno izpostaviti je dež, ki začne padati med evropskim poletjem (maj-junij). Najbolj vroče dneve pa imajo v času naše zime, od novembra do januarja.

2.1.1 Zgodovina države

V 19. stoletju je bilo ozemlje Gane pod kontrolo velikih kolonizacijskih imperijev (Združeno kraljestvo, Nemčija). V času kolonizacije je bilo to ozemlje le center za trgovino oziroma trgovanje v zahodni Afriki. Šele v drugi polovici 19. stoletja so se nekako izoblikovale meje, ko so Britanci odkrili zlato. Meje so se še oblikovale vse do konca 1. svetovne vojne, ko je morala Nemčija prepustiti vse svoje kolonije (zahod Gane) Združenemu kraljestvu.

2.1.2 Jezik

Uradni jezik je angleščina in je najbolj razširjena prav zaradi kolonializma. K temu je pripomogla izobrazba prav v času kolonializma, čeprav je bilo v post-kolonialnem obdobju pismenih le 25 % Gancev, kar je bilo veliko število v primerjavi z drugimi afriškimi državami. Kljub temu pa se je v Gani ohranilo 46 afriških jezikov in 76 dialektov, a so vse jezike in dialekte združili v večje jezične skupine, to so: Akan, Mole-Dagbani, Ewe ter Ga. Twi je eden iz med glavnih jezikov jezikovne skupine Akan in rekli bi lahko, da ga govori približno polovica prebivalstva (Briggs 1998, str. 30).

2.2 Znamenitosti Gane

V tem poglavju bomo predstavili 6 najznamenitejših atrakcij Gane.

1. Grad Cape Coast

Grad kot znamenitost svetovne dediščine je eden največjih zgradb za pridržanje sužnjev v kolonialnem obdobju, kjer je veliko Gancev trgovalo z britanskimi trgovci tako, da so

lahko dobili alkohol in orožje. Ko so sužnje prodali, so jih nagnetli na ladjo in jih odpeljali proti Novemu svetu. Grad leži na obali ob mestu Cape Coast. V gradu te vodič popelje po zatemnjenih prostorih, kjer so sužnje pridržali.

Slika 2: Grad mesta Cape Coast

Vir: <http://www.negroartist.com>

2. Mesto Elmina ter grad svetega Jurija

Elmina je dokaj ribiško mesto, v času kolonializma pa je tukaj prevladovala trgovina. Mesto je bilo ena od postojank Britanske vzhodnoindijske družbe. Gradu pa niso zgradili Britanci, temveč Portugalci. Čez 150 let pa so mesto in grad prevzeli Nizozemci. Grad sedaj služi kot muzej in spomenik takrat zlorabljenih sužnjev.

Slika 3: Mesto Elmina in grad svetega Jurija

Vir: http://roderickphillips.com/wp-content/uploads/2014/01/1-DSC_0771.jpg

3. Akra

Glavno mesto Gane z 2 milijonoma prebivalcev je eno najvarnejših mest v Afriki. Po virih spletne strani (http://www.africa.com/blog/the_top_10_most_liveable_cities_in_africa/) je celo 2. najvarnejše mesto v Afriki. V mestu je mnogo modernih stavb in revnih kolib, gradov in mestnih tržnic. Pogledate si lahko nekatere dele mesta, kot so James Town, Ussher Town, Trg svobode, Grad Osu, nacionalni muzej, narodno gledališče ...

Slika 4: Akra

Vir: <http://www.africa.com>

4. Narodni park Kakum

Je park sredi gostega tropskega gozda na jugu države. V gozdu domuje 40 različnih sesalcev in 250 različnih vrst ptic. Največja dogodivščina v tem parku je hoja po lesenih mostovih, ti so 30 metrov nad zemljo, ki se prepletajo po drevesih. Pot je dolga 350 m.

Slika 5: Narodni park Kakum

Vir: <http://www.abeleeholidays.com>

5. Narodni park Mole

Je največji narodni park v Gani, nahaja se na severno-zahodnem delu države. V parku lahko opaziš vrsto različnih živali. Obiskovalci imajo možnost raziskati park peš seveda s spremstvom oboroženega varnostnika. Najboljši čas obiska je med suho sezono, to je od januarja do marca, ko se živali zbirajo ob vodi. Blizu tega parka je ena najstarejših mošej Gane.

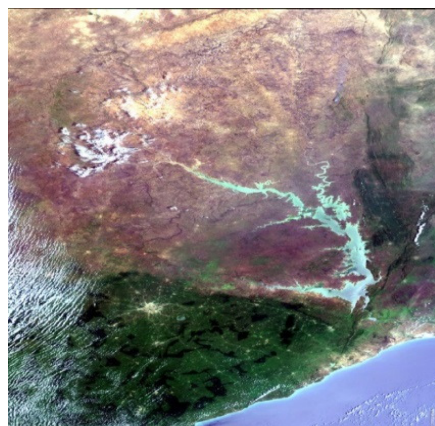

Slika 6: Najstarejša mošeja

Vir: <http://www.ghanaexpeditions.com>

6. Jezero Volta

Je največje umetno jezero oz. največje jezero, ki ga je naredil človek. Edina ladja, ki pluje po celotni dolžini jezera in prevaža potnike, je ladja Kraljica Yapei. Ladja pa ne prevaža samo potnikov, prevaža tudi hrano ter živino.

Slika 7: Jezero Volta

<http://www.esa.int/>

Po pregledu največjih 6 znamenitosti Gane ugotavljamo, da ima destinacija potencial za razvoj tudi **kulturnega turizma, mestnega in športnega turizma.**

2.3 Gospodarstvo Gane

Gana ima raznoliko gospodarstvo, saj je bogata predvsem z naravnimi viri. Njeno gospodarstvo temelji predvsem na kmetijstvu, predelovalnih dejavnostih in rudarstvu. V zadnjih dveh letih je mogoče zaznati koristi predvsem od izvoza zlata in kakava. Kljub temu pa sta se naftna in plinska industrija izkazali kot ključno gonilo gospodarske rast.

Po podatkih Mednarodnega denarnega sklada (v nadaljevanju IMF) je bilo mogoče zaznati najmočnejšo gospodarsko rast v podsaharski Afriki, skoraj 14 % v letu 2011 (www.euromonitor.com).

V smislu uspešnosti posamezne dejavnosti pa v zadnjem desetletju beleži največji uspeh kmetijska dejavnost, in sicer največ približno 39 % celotnega BDP, s čimer ohranja svoj zgodovinski prevladujoči položaj na ekonomski ravni države. Storitveni sektor predstavlja približno 35 % celotnega BDP, medtem ko preostala industrija predstavlja okoli 26 % (International Monetary Found 2012, str. 7).

Gana je ena redkih držav, kjer so bile odkrita nafta, zemeljski plin, zlato, diamanti, sol, boksit, apnenec, železove rude in mangan. Te danosti omogočajo razvoj industrije povezane s predelavo aluminija, petrokemičnih izdelkov, gnojil, proizvodnjo fero-mangana in drugih potrošniških izdelkov.

V naslednjem podpoglavju predstavljamo razvojne načrte za prihodnost Gane.

2.3.1 Razvojni načrti Gane

Vse od leta 1957 je bilo sprejetih več politik in programov za pospešitev gospodarske rasti in dvig življenjskega standarda prebivalcev države. Projekti so imeli različne stopnje uspešnosti. Želja pa je bila v prvi vrsti predvsem ta, da bi zmanjšali revščino ter omogočili normalno dostojno preživetje ljudi.

Sedanji srednjeročni okvirji in razvojna politika države je predstavljena v krovnem dokumentu t. i. strategiji razvoja Gane. Vlada si je v prvi vrsti zastavila naslednje prednostne cilje:

- širiti dostop do pitne vode in izboljšanje javne higiene, stanja zdravstvene oskrbe, izboljšanje bivanjskih razmer in izobraževanja prebivalstva;
- zmanjšanje razlik v porazdelitvi nacionalnih virov, zagotavljanje okoljske trajnosti pri uporabi naravnih virov;
- uresničevanje strategije o zaposlovanju, ki naj bi vodila v gospodarsko rast in ki bo ustrezno povezovala kmetijstvo, področje energetike (nafta, plin) in storitveno dejavnost;
- pospeševanje kmetijstva in modernizacija dejavnosti;
- trajnosten pristop upravljanja naravnih virov;
- razvoj osnovne infrastrukture;
- razvoj človeških virov (International Monetary Found 2012, str. 15).

Kljub pozitivnim obetom in obetavni stopnji rasti zabeleženi v bližnji preteklosti, pa so se pojavile številne težave, ki jih je potrebno izpostaviti v okviru srednjeročnih načrtov. Nekatere od teh so:

- rast storitvenega sektorja, v katerem primanjkuje učinkovite povezave s kmetijstvom in proizvodni sektor;
- prevladovanje pridelave kakava in slabi rezultati pridelkov, živinoreje ter ribištva;
- kljub zabeleženi rasti, se še vedno pojavlja neformalno zaposlovanje (siva ekonomija), kar ne izboljšuje stopnje zaposlenosti v državi.

Storitveni sektor

Storitveni sektor je odvisen predvsem od rasti v kmetijstvu in industriji. Umirjanja svetovne finančne krize v srednjeročnem obdobju in razvoj industrije nafte in zemeljskega plina naj bi pozitivno vplivala na rast v storitvenem sektorju predvsem s poslovanjem hotelov in restavracij, razvojem transporta, rastjo mednarodnih potovanj in turizma v širšem smislu. Nenazadnje pa je beležena rast bančne in zavarovalniške dejavnosti (investicijska posojila), prometa, trgovine na debelo in drobno, gostinskih in nastanitvenih storitev, kjer v letu 2014 pričakujejo 9 % letno stopnjo rasti (International Monetary Found 2012, str. 12).

2.3.2 Turistična dejavnost v Gani

Po podatkih v World Bank Report 2013 turistično gospodarstvo v podsaharski Afriki prehiteva druge regije v rasti turizma. Izpostavljeno je, da turizem prispeva k rasti in ustvarja boljše možnosti za preživetje prebivalstva. Poročilo pravi, da je turizem ena največjih in najhitreje rastočih področji svetovnega gospodarstva. Turizem v Afriki je po njihovih trditvah zrel za razvoj. Svetovna banka pa je izpostavila še eno dejstvo, in sicer da so pomembni povezanost in sodelovanje javnega in zasebnega sektorja ter sodelovanje na lokalnem, regionalnem in nacionalnem nivoju. Pomembno je načrtovanje in razvoj turistične infrastrukture, povečanje preglednosti pri lastništvu zemljišč in ustvarjanje podjetništvu prijaznega okolja za organizatorje potovanj in druga podjetja (povz. po <http://www.worldbank.org>).

Kljub svetovnemu finančnemu zlomu in recesiji je v letu 2011 Gana zabeležila močno povečanje turističnih prihodov, za skoraj 6 % več kot v preteklem letu. V prvi vrsti gre predvsem za domači turizem, torej za obiske sorodnikov in prijateljev. Vlada si prizadeva za promocijo in trženje Gane kot zanimive turistične destinacije doma in v tujini. Mnoge turiste privabijo edinstvene zgodovinske, kulturne in naravne znamenitosti države. Do nedavnega so v ospredje postavljali predvsem mednarodni turizem. Prav tako pa prebivalci Gane kažejo vedno večje zanimanje za sodelovanje v okviru lokalne turistične dejavnosti. V zadnjem času so sledile agresivne oglaševalske kampanje za spodbujanje razvoja domačega turizma. Promocija domačega turizma bo tako pospešila kulturno kohezijo in nacionalne integracije, kot tudi pomoč pri redistribuciji dohodka lokalne turistične dejavnosti. Domači turizem se v zadnjem času nenehno pojavlja kot pomemben trend v potovalni in turistični industriji dežele. Zato si vlada prizadeva sodelovati s turističnimi agencijami predvsem na področju izboljšanja njihovega izvajanja storitev; kako narediti turistične produkte bolj privlačne za tamkajšnjo lokalno prebivalstvo (povz. po <http://www.euromonitor.com>).

2.3.3 Potovanja in turistični ponudniki

Vedno večje število potovalnih agencij in turističnih organizatorjev v Gani je izrazilo zanimanje za trženje svojih produktov in storitev na spletu. Zaradi vedno hitreje spreminjajočih se trendov v turističnem povpraševanju se mnogi od njih vključujejo v programe usposabljanja, namenjene izboljšanju sposobnosti na področju spletnega trženja in promocije. Nekateri hotelirji, organizatorji potovanj in drugi turistični strokovnjaki dajejo

poudarek spletnim storitvam, saj svoje storitve predstavljajo Expedia Inc, največji svetovni spletni potovalni agenciji. Kar je pripomoglo k odkritju potovanj in turistične ponudbe Gane na milijone turistov po vsem svetu. Le-to pa predstavlja konkurenčno prednost destinacije pred drugimi zahodnoafriškimi državami (povz. po <http://www.euromonitor.com>).

2.3.4 Pozitivni obeti za turistično panogo in potovanja Gane

Obstajajo pozitivna pričakovanja za potovanja in turizem v Gani. Kljub počasnemu okrevanju po svetovni recesiji se pričakuje za turistično industrijo rast zaradi pozitivnih gospodarskih obetov v državi. To so na splošno pozitivni obeti, ki predstavljajo priložnost za vlado države, da dosledno dokaže svojo zavezanost k podpori razvoja potovanj in turizma v Gani. Vendar pa je za potovanja in razvoj turizma v Gani, da bo postala bolj trajnostno naravnana, potrebna dodatna pomoč v obliki investicij na vseh področjih (<http://www.euromonitor.com/travel-and-tourism-in-ghana/report>). Pametne turistične destinacije ne bodo sledile prizadevanjem za večje število turistov, ki vodi v masovni/množični turizem, ampak se bodo osredotočile na to, kakšne turiste želijo. Na tak način bodo imeli koristi tako lokalna skupnost, stroški varstva narave pa se bodo zmanjšali (povz. po ITB World Travel Trends Report 2010, 5-30).

O pomembnosti trajnostnega razvoja za Gano pa bomo napisali več v naslednjem podpoglavju.

2.4 Trajnostni razvoj

V zadnjem času se vse večkrat omenja potencialne trajnostnega razvoja, ki naj bi imela takšna usmeritev pozitivne koristi za neko državo, regijo in destinacijo.

Prve zametke koncepta trajnostnega razvoja lahko zasledimo v tradicionalnih kulturah. Vse definicije se bolj ali manj opirajo na dejstvo, da si interpretiramo in vidimo svet kot sistem: sistem, ki povezuje prostor in sistem, ki povezuje čas. Koncept trajnostnega razvoja se mora zakoreniniti v sistem našega mišljenja (Senekovič 2012, str. 22 - 23). Trajnostni razvoj oziroma njegova usmeritev pa upošteva sedanje in bodoče ekonomske, socialne in ekološke vplive ter potrebe obiskovalcev, gospodarstva, okolja in lokalnega prebivalstva (Mihalič 2008, str. 10). V skladu z razvojnimi trendi je potrebno pri razvoju turistične ponudbe veliko pozornost nameniti komponentam trajnostnega razvoja turizma in jih upoštevati. Uskladiti je

treba naravno, socialno in ekonomsko okolje posameznega razvojnega območja turistične ponudbe (Cvikl in Alič 2009, str. 52). Celovit trajnostni pristop lahko vodi v boljše sodelovanje z vsemi deležniki, ki naj bi v času razvoja prepoznali ne le omejitve, temveč tudi dodano vrednost zavarovanih območij. Zavarovana območja lahko imajo dolgoročno perspektivo trajnostnega razvoja, če jo v enakem kontekstu sprejmejo država, občine, uprave parkov, lokalno prebivalstvo, ponudniki ind. In z učinkovitimi marketinškimi aktivnostmi pritegnejo ciljne skupine obiskovalcev, ki si jih želijo (Lešnik Štuhec 2009, str. 17).

Strokovnjaki iz UNWTO in UNEP so interpretirali kako se naj bi dosegel t. i. trajnostni turizem. Interpretacijo oz. identifikacijo razlagajo v dvanajstih ciljih, ki naj bi bili ključ za trajnostni turizem. Teh dvanajst ciljev se nanaša vse od zaščite narave, ekonomske prožnosti pa vse do kulture (UNWTO 2013, str. 2-3). Prav to nam je bil osnovni model za analiziranje destinacije.

1. Ekonomska rentabilnost

Kraj, mesto, država zagotavljajo ekonomsko rentabilnost in konkurenčnost turističnih destinacij, tako da lahko nadaljujejo z opravljanjem dejavnosti in da nenazadnje prinašajo tudi dobiček v daljšem časovnem obdobju. Gana je dokaj rentabilna država. V zadnjem času je pridobila predvsem na ekonomski rasti in je edina dokaj stabilna država v zahodnem delu Afrike. Njena konkurenčnost se povečuje še posebej zaradi novih hotelov, ki so jih začeli graditi tuji investitorji.

2. Lokalna blaginja

Dobičkonosnost neke dejavnosti se kaže v preprostem dejstvu, in sicer ali dejavnost prispeva k ekonomski blaginji prebivalstva. V tabeli 1 lahko vidimo Gano med drugimi afriškimi državami z vidika turizma. Te države imajo primerjalno gledano različno geografsko lego, različne turistične ponudbe in različna gospodarstva. stolpi tabele 1 predstavljajo BDP v odstotkih (%), ki ga je prispeval turizem po letih; izvoz turističnih storitev v odstotkih po letih ter prihod tujih turistov v tisočih po letih. Statistika temelji na podatkih WTO.

Tabela 1: Osnovni ekonomski kazalniki

Država	Prispevek turizma v državni BDP v % po letih	Izvoz turističnih storitev v % po letih	Prihod tujih turistov (x1000) po letih
Sejšeli	44.3 (2009)	61.5 (2011)	194 (2011)
Gambija	7.8 (2008)	66.8 (2011)	106 (2011)
Senegal	3.6 (2010)	44.3 (2010)	1,001 (2011)
Kenija	4.2 (2010)	37,6 (2009)	1,470 (2010)
Tanzanija	6.6 (2005)	62.9 (2011)	795 (2011)
Mozambik	2.3 (2007)	35.7 (2010)	1,718 (2010)
Gana	2.2 (2010)	47.8 (2010)	931 (2010)
Kamerun	1.3 (2006)	14.8 (2010)	573 (2010)
Nigerija	0.4 (2010)	20.3 (2011)	715 (2011)

Vir: (UNWTO 2013, str. 18)

Če primerjamo dve destinaciji, in sicer Kenijo in Gano, z vidika ponudbe, ugotovimo, da se tako razlikujeta:

- Kenija ima relativno dobro razvit obalni turizem, ki ga po vrh še dopolnjuje safari; ponudba v Keniji je obsežna, med njo najdemo številne zvrsti turizma, ki prinaša dobiček in jih lahko tudi tržimo.

- Gana ima zelo mešano ponudbo povezano tudi z razvojem obalnega turizma, in prav to je osnova za graditev turističnih obalnih nastanitev; potencial pa ji predstavljata tudi zelo močno razvita kulturni turizem kakor tudi neokrnjena narava regijskega parka.

3. Zaposlitvena kakovost

To pomeni kakovost lokalne zaposljivosti, in sicer stopnjo oz. količino ustvarjenega dohodka. Prvi pogoj pri tem je, da se omogoči zaposljivost vsem lokalnim prebivalcem, brez diskriminacije glede na spol, raso, invalidnost itd. ter da ves denar ne odteka v države, od koder prihajajo investitorji.

Čeprav se v prvem trenutku zdijo tuje naložbe koristne, saj pride do modernizacije na vseh področjih, pa lahko nastane tudi spor med lokalnim prebivalstvom in tujimi vlagatelji. Razlog tiči predvsem v tem, da denar začne odtekati iz države gostiteljice, peščica elite pa prevzame v upravljanje turistično dejavnost (Darowski, Stilchuk, Sorochuk in Provost 2006, 45-50). Zato mora vlada Gane preudarno razmisliti tudi o možnosti tovrstnega problema.

4. Socialna enakost

Kot četrti cilj se izpostavlja t. i. socialna enakost. Pomembno je, da si prizadevamo za pravično razporeditev ekonomskega in socialnega turističnega doprinosa v skupnosti, torej predvsem za izboljšanje možnosti za zaslužek lokalnega prebivalstva in možnost nujenja tudi storitev revnejšim.

5. Izpolnitve za obiskovalca

Peti cilj izpostavlja področje poimenovano izpolnitve za obiskovalca. Ponovno je pomembno, da je poskrbljeno za varno in ugodno izkustvo za vse obiskovalce, brez diskriminacije, torej ne glede na raso, spol, invalidnost itd.

6. Lokalni nadzor

Šesti cilj izpostavlja pomembnost sodelovanja in krepitve lokalne skupnosti in pri tem soupravljanje oziroma soodločanje o prihodnosti upravljanja in razvijanja turizma v taistem okolišu ter posvetovanje z ostalimi interesnimi skupinami oziroma deležniki, ki se nahajajo v destinaciji. Po besedah Magaša (2010, 12) je glavni cilj turistične destinacije zagotoviti kakovost obiskovalcem in dolgoročno existenco domačega prebivalstva.

7. Skupnostna blaginja

Sedmi cilj teži k ohranitvi in krepitvi kakovosti življenja v lokalni skupnosti. Prav tako je pomembna družbena struktura in dostop do vseh virov, dobrin in življenjskih potrebščin. Izpostavljeno je torej izogibanje vsake družbene degradacije.

8. Kulturno bogastvo

Osmi cilj izpostavlja področje kulturnega bogastva. Pomembno je, da spoštujemo in okrepimo zgodovinsko dediščino, avtentičnost kulture ter tradicije in edinstvenost gostitelja. Ritchie in Crouch (2003) navajata, da če pogledamo kulturo s turističnega vidika, lahko ugotovimo, da je za konkurenčnost destinacije kot eden izmed glavnih virov privlačnosti pomembna tudi kultura.

9. Fizična integriteta

Deveti cilj se nanaša na področje fizične integritete. Pomembno je, da se vzdržuje in okrepi kakovost narave oz. okolj, urbane in ruralne predele, da se izogne fizični in vizualni

degradaciji narave. Juvan (2010, 100) navaja, da so elementi ugleda destinacije naravni viri, kultura, turistična infrastruktura in turistična superstruktura ključnega pomena.

10. Biološka raznovrstnost

Deseti cilj se dotika področja biološke raznovrstnosti, in sicer je pomembno, da se spodbuja ohranjanje naravnega okolja, habitata in prostoživečih živali ter rastlin. Zmanjšati se mora predvsem škodovanje le-tem. Pomemben je predvsem skrben odnos do narave v smislu ohranjanja lepe pokrajine, nedotaknjenost in neokrnjenost, kratka narava brez hrupa in množičnega turizma.

11. Razpolaganje z viri

Enajsti cilj obravnava področje razpolaganja, in sicer je pomembno, da se zmanjša poraba neobnovljivih virov energije v razvoju in delovanju turizma in njegovih storitev. Po besedah Magaša (2010, 21) destinacijski management prinaša s seboj celovito načrtovanje in hkrati tudi moralno odgovornost.

12. Čistost narave

Dvanajsti cilj obravnava področje zmanjšanja onesnaženosti zraka, vode in zemlje ter da turistična podjetja in tudi obiskovalci odvržejo čim manj odpadkov. Po besedah Mihaličeve (2006, 57-59) se razvoj turistične dejavnosti v nekem kraju kaže tudi z vplivom na podnebje, vreme, floro, favno, vodo in pokrajino. Najpogostejši negativni vplivi so: vpliv na zrak, vodo, hrup, vizualna onesnaženost, ogrožanje avtohtonih rastlin in živali in ekološke katastrofe.

V naslednje poglavju bomo predstavili lastno raziskavo turističnih ponudnikov, ki se nahajajo v Mestni občini Maribor.

3 ANALIZA TURISTIČNIH PONUDNIKOV V MESTNI OBČINI MARIBOR

3.1. Izvedba raziskave

Izvedena je bila raziskava v obliki anketnega vprašalnika. Pri oblikovanju anketnega vprašalnika smo se držali osnovnega navodila, da ni predolg ter da je razumljiv.

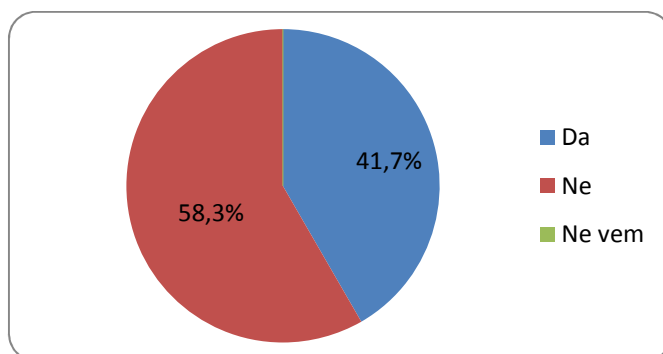
Odločili smo se za anketiranje **vzorca populacije**, in sicer so to turistične agencije in organizatorji potovanj, ki se nahajajo oziroma poslujejo v Mestni občini Maribor.

Anketni vprašalnik je bil sestavljen iz sklopa vprašanj, kjer je bila uporabljena klasična štiristopenjska Likertova lestvica, s katero smo preverjali stopnjo pomembnosti od “sploh se ne strinjam” do “popolnoma se strinjam”. To so bila vprašanja v sklopu od 6.1 do 7. Drugi sklop vprašanj, od 2, 3 in 5, so bile že zapisane trditve. Prvo in četrto vprašanje pa sta bili klasični vprašanja odprtega tipa (glej prilogo 1). Anketiranje smo izvedeli 27., 28. in 29. januarja 2014, in sicer smo osebno obiskali poslovalnice turističnih agencij in organizatorjev potovanj v Mariboru, in sicer so to: AŽ, Mokai, Palma, Aritours, Relax turizem, Cavallo, Kompas, Sajko turizem, Columbus, Sonček, Euroval, Walter Gruber, Intelekt, Žnider, Potepuh, Oskar, Oasistours, Van Gogh. Štirje anketiranci so zavrnili sodelovanje.

Zbrane podatke oziroma odgovore vprašalnika smo najprej razvrstili in uredili ter obdelali v programu Excel.

3.2 Rezultati raziskave

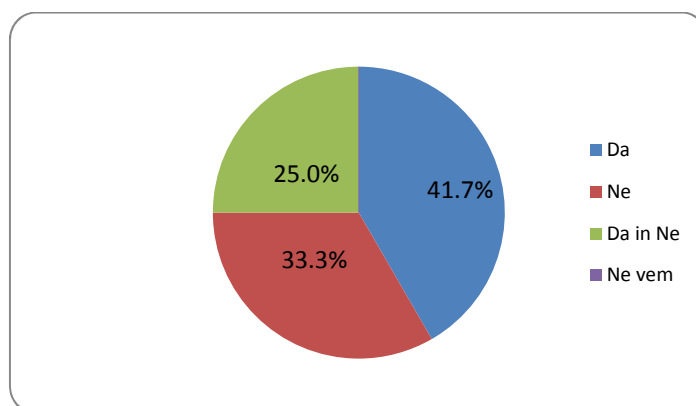
Grafikon 1: Ali ste mogoče zaznali naraščanje povpraševanja po potovanjih v afriške dežele v zadnjem času?

Vir: Lastna raziskava

Iz grafikona 1 je razvidno, da je 41,7 % anketirancev zaznalo naraščanje povpraševanja po potovanjih v afriške dežele v zadnjem času. 58,3 % pa je to trditev zanikalo.

Grafikon 2: Ali predstavljajo potovanja v Afriko za turista počitnice višjega cenovnega razreda?

Vir: Lastna raziskava

Iz grafikona 2 je razvidno, da se 41,7 % anketirancev strinja s trditvijo, da potovanja v Afriko predstavljajo za turiste počitnice višjega cenovnega razreda, 25 % anketirancev je neopredeljenih in 33,3 % anketirancev je zanikalo vprašanje.

Za katero afriško državo je bilo največje zanimanje v zadnjem času in zakaj so turisti izbrali prav to destinacijo?

Tabela 2: Zanimanje turistov za afriške države

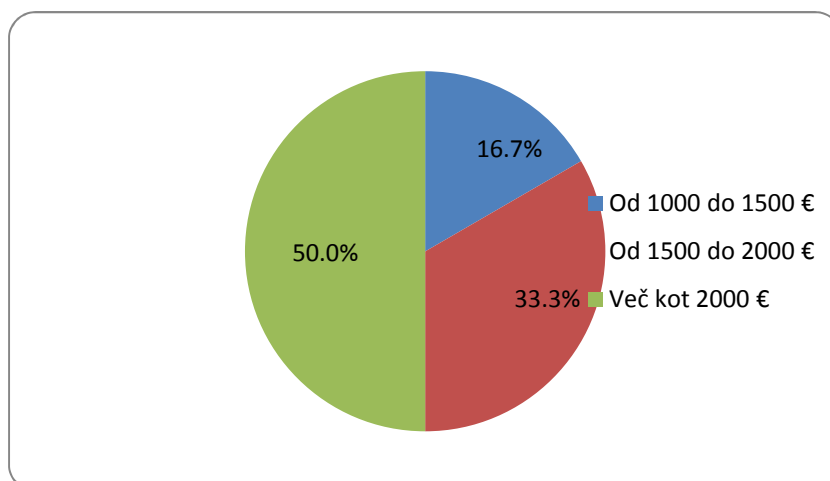
	f	f%
Tunizija	2	11.8
Egipt	5	29.4
Južna Afrika	1	5.9
Gana	2	11.8
Kenija	4	23.5
Tanzanija	3	17,7

Vir: Lastna raziskava

Iz tabele 1 je razvidno, da je največje zanimanje turistov za naslednje afriške države: Egipt, Kenijo, Gano, Tunizijo, Tanzanijo in Južno Afriko. Zanimanje zanj je predvsem zaradi naslednjih razlogov: Naravni pogoji, prepoznavnost, turistična ponudba v 2014, pestrost destinacije, poslovanje, zdravstveni kongrest, cenovno ugodna ponudba in aktivne počitnice.

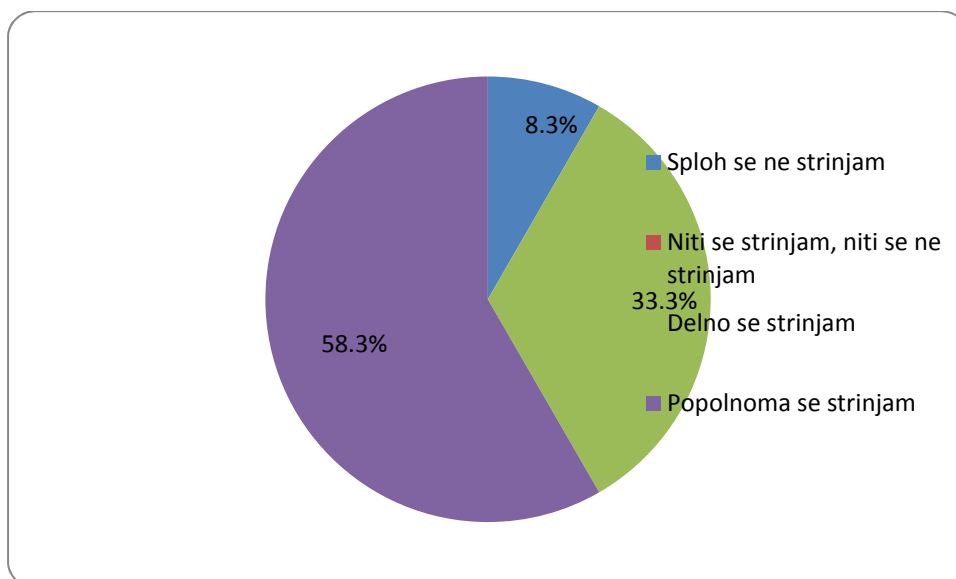
Grafikon 3: Kolikšen bi bil strošek za 14-dnevno potovanje v Gano?

Vir: Lastna raziskava

Iz grafikona 3 je razvidno, da 50 % anketirancev meni, da bi strošek potovanja v Gano znašal več kot 2.000 evrov, 33,3 % meni, da se cena potovanja giblje od 1.500 do 2.000 evrov in 16,7 %, so to potovanja v cenovnem razredu os 1.000 do 1.500 evrov.

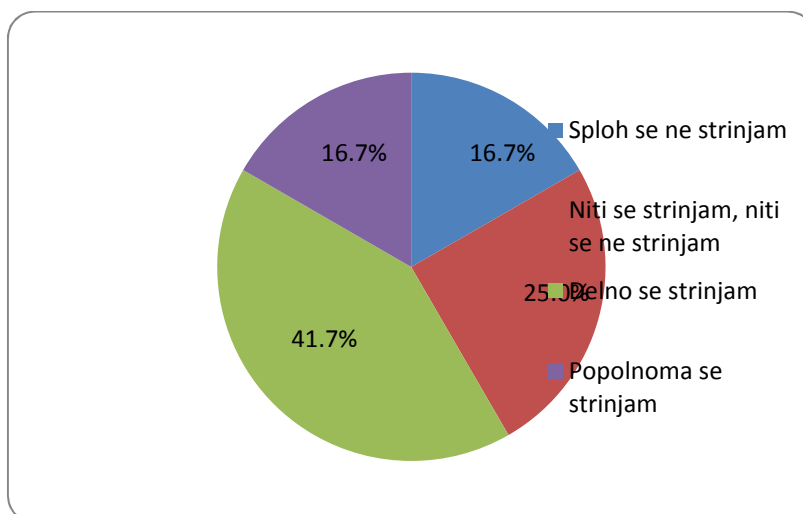
Grafikon 4: Element privlačnosti eksotičnost

Vir: Lastna raziskava

Iz grafikona 4 je razvidno, da 58,3 % anketirancev meni, da je eksotičnost destinacije pomemben element, 33,3 % se delno strinja s tovrstno trditvijo in 8,3 % se sploh ne strinjajo s tovrstno trditvijo.

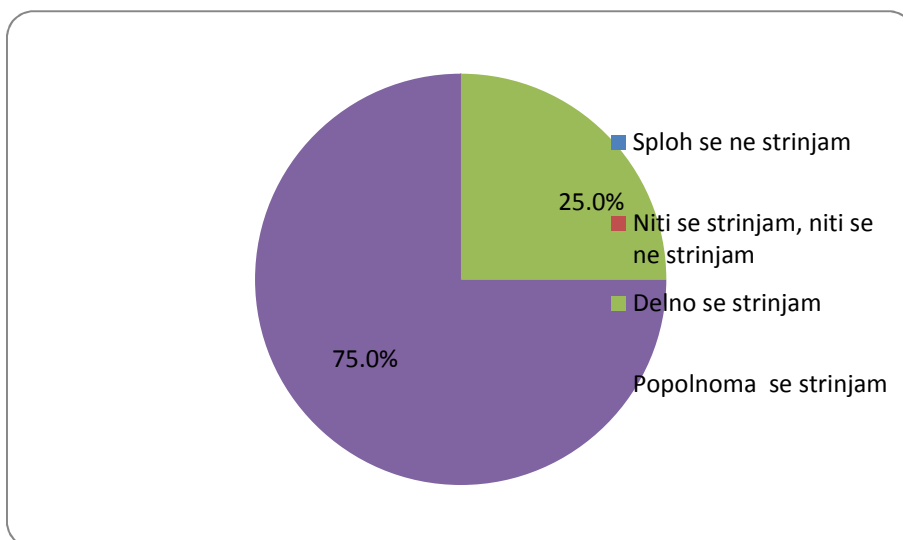
Grafikon 5: Pomembnost elementa ohranjena narava

Vir: Lastna raziskava

Iz grafikona 5 je razvidno, da 16,7 % anketirancev meni, da je narava zelo pomemben element destinacije, 41,7 % se deloma strinja s to trditvijo ter 16,7 % anketirancev se sploh ne strinja, enak delež anketirancev pa je ostal opredeljen.

Grafikon 6: Pomembnost avtentičnosti in drugačnosti kulture

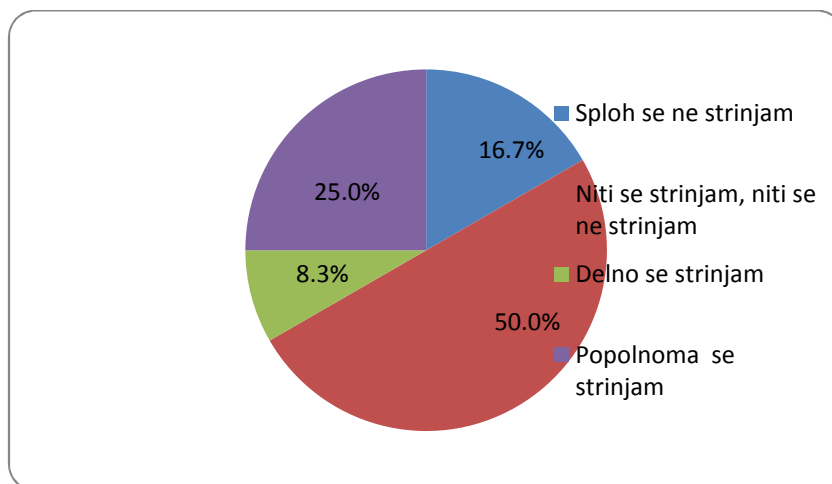

Vir: Lastna raziskava

Iz grafikona 6 je razvidno, da 75 % anketirancev meni, da je avtentičnost in drugačnost kulture zelo pomemben element destinacije, 25,0 % pa je mnenja, da se delno strinjajo s tovrstno trditvijo.

Koliko pa bi bila po vašem mnenju zanimiva naslednja meddržavna področja sodelovanja naše države in Gane?

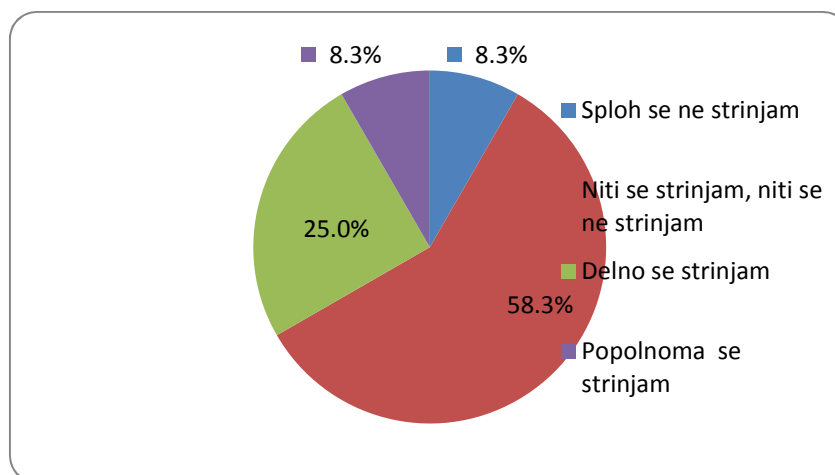
Grafikon 7: Potencialno področje sodelovanja: naftna industrija

Vir: Lastna raziskava

Iz grafikona 7 je razvidno, da 25 % anketirancev meni, da je potencialno področje sodelovanja naše države in Gane naftna industrija, 8,3 % jih meni, da se delno strinjajo s to trditvijo, 50 % se jih ni opredelilo in 16,7 % anketirancev se s to trditvijo sploh ne strinja.

Grafikon 8: Potencialno področje sodelovanja: farmacija

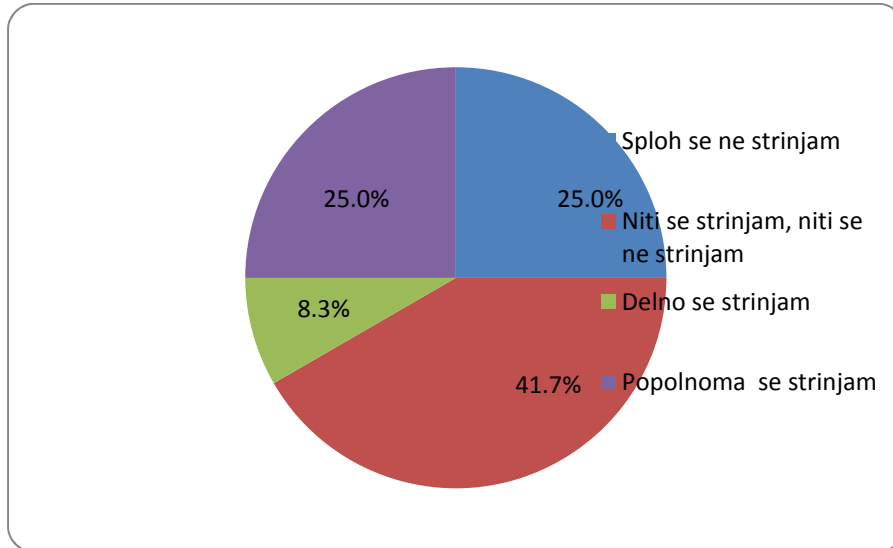

Vir: Lastna raziskava

Iz grafikona 8 je razvidno, da se 8,3 % anketirancev popolnoma strinja s trditvijo, da je potencialno področje sodelovanja naše države in Gane farmacija, delno se s to trditvijo strinja

25 % anketirancev, 58,3 % se jih ni opredelilo in 8,3 % anketirancev se s to trditvijo sploh ne strinja.

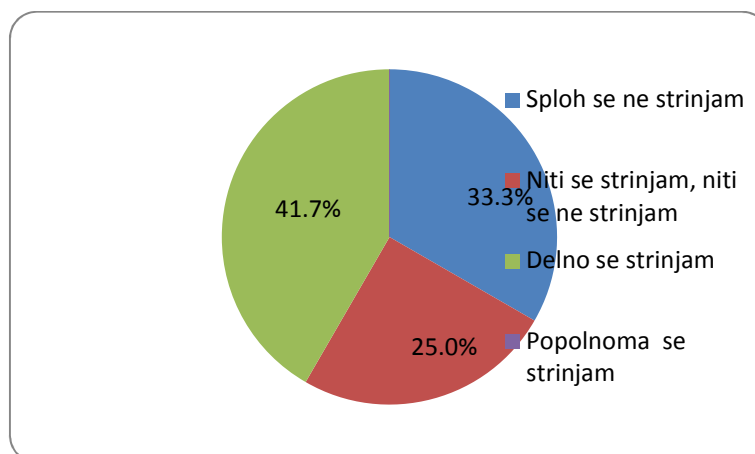
Grafikon 9: Potencialno področje sodelovanja: energetika

Vir: Lastna raziskava

Iz grafikona 9 je razvidno, da se s trditvijo, da je potencialno področje sodelovanja energetika popolnoma strinja 25 % anketirancev, delno se s tem strinja 8,3 %, 41,7 % anketirancev je neopredeljenih in 25 % anketirancev se s to trditvijo ne strinja.

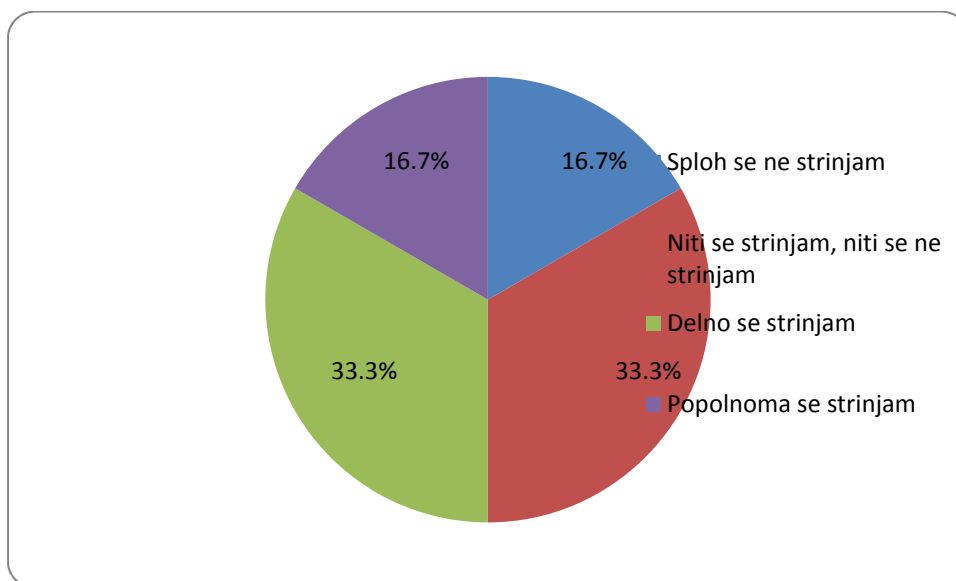
Grafikon 10: Potencialno področje sodelovanja: storitvena dejavnost

Vir: Lastna raziskava

Iz grafikona 10 je razvidno, da se 41,7 % anketirancev delno strinja s tovrstno trditvijo, 25 % jih je neopredeljenih ter 33,3 % se jih sploh ne strinja s tovrstno trditvijo.

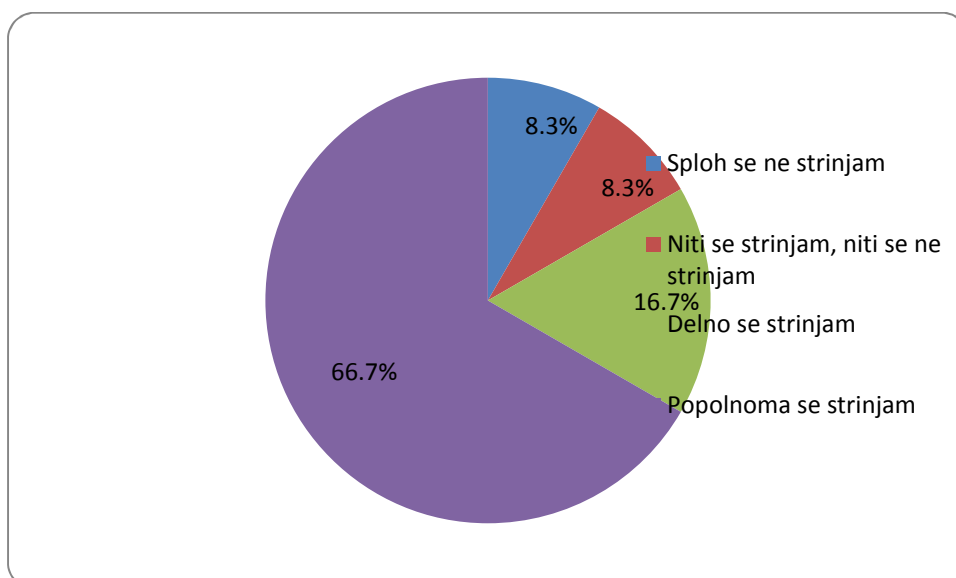
Grafikon 11: Dolgoročno sodelovanje bi imelo pozitiven vpliv

Vir: Lastna raziskava

Iz grafikona 11 je razvidno, da bi dolgoročno sodelovanje imelo pozitiven vpliv, saj se s tovrstno trditvijo popolnoma strinja 16,7 % anketirancev, delno se strinja 33,3 %, neopredeljenih je prav tako 33,3 % anketirancev in 16,7 % se s to trditvijo sploh ne strinja.

Grafikon 12: Prevelika investicijska vlaganja

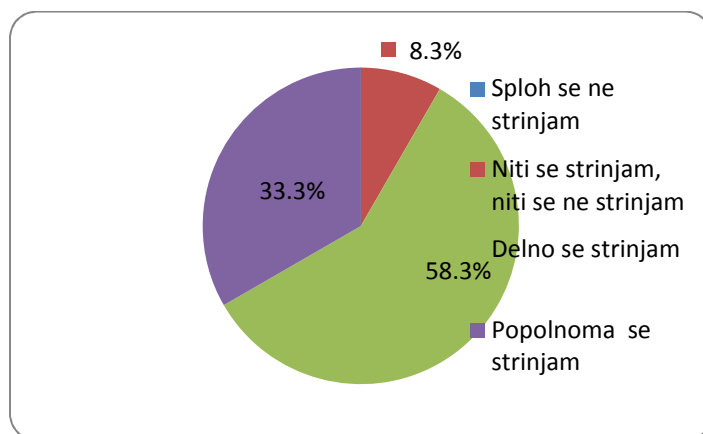

Vir: Lastna raziskava

Iz grafikona 12 je razvidno, da je 66,7 % anketirancev mnenja, da bi investiranje v gansko gospodarstvo predstavljalo prevelika investicijska vlaganja, delno se s to trditvijo strinja 16,7

% anketirancev, neopredeljenih je 8,3 % in enak delež anketirancev se s tovrstno trditvijo sploh ne strinja.

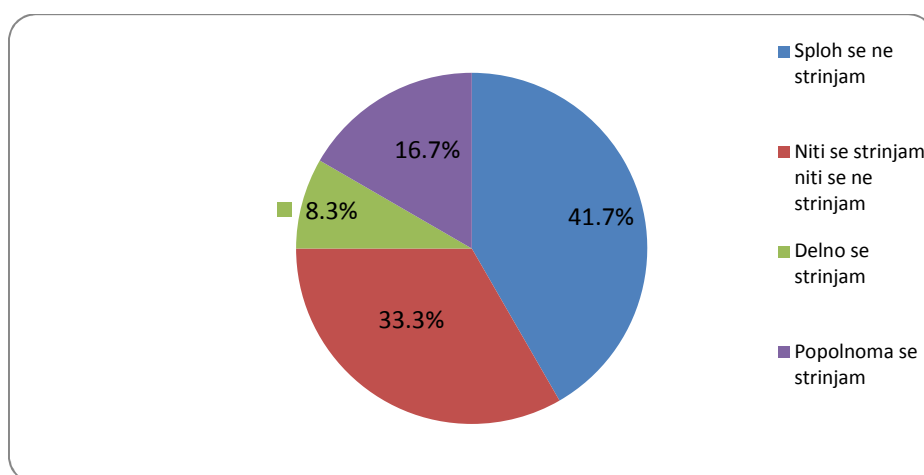
Grafikon 13: Mislim, da ni potencialnega sodelovanja med organizatorji turističnih potovanj in turističnimi agencijami

Vir: Lastna raziskava

Iz grafikona 13 je razvidno, da se 33,3 % anketirancev popolnoma strinja s trditvijo o obstoju možnosti potencialnega sodelovanja med organizatorji turističnih potovanj in turističnimi agencijami. 58,3 % anketirancev se delno strinja s tovrstno trditvijo, 8,3 % pa jih je neopredeljenih.

Grafikon 14: Ni možnosti za potencialno sodelovanje

Vir: Lastna raziskava

Iz grafikona 14 je razvidno, da se s tovrstno trditvijo ne strinja 41,7 % anketirancev, 33,3 % jih je neopredeljenih, 16,7 % se sploh ne strinja s tovrstno trditvijo in 8,3 % se delno strinja s tovrstno trditvijo.

3.3 Uporaba spoznanj

Rezultati empirične raziskave se lahko uporabijo za analiziranje vseh ponudnikov, ki se nahajajo v naši državi. Rezultate bi lahko primerjali z drugimi podobnimi raziskavami avtorjev, ki so se ukvarjali s proučevanjem potencialnih sodelovanj z državami tretjega sveta tudi s turističnega vidika.

Predlogi za novo raziskavo so lahko:

- analiziranje in proučevanje kulture Gane in Slovenije;
- analiziranje že obstoječih tujih investitorjev v Gani, kakšna je bila njihova pot do uspeha;
- podrobnejše analiziranje posamezne dejavnosti ter navedba možnosti sodelovanja in investiranja naše države v gansko gospodarstvo;
- izboljšanje sodelovanje na turističnem področju med Gano in Slovenijo.

V naslednjem poglavju bomo predstavili preveritev hipotez.

4 PREVERJANJE HIPOTEZ

Pri preverjanju hipotez so nam bili v pomoč sekundarni viri ter primaren vir opravljene lastne raziskave.

Hipoteza 1: Država Gana ni ekonomsko zanimiva država. Je **ovržena**. Pri pregledu sekundarnih virov in spoznanj drugih avtorjev smo ugotovili, da k BDP države Gane največ doprineseta (39 %) kmetijstvo ter (35 %) strotna dejavnost, h katerima sodi tudi turizem. Gana pa ima tudi nahajališča nafte, plina, zlata, diamantov, soli, apnenca, železove rude in mangana, kar omogoča razvoj drugih panog.

Hipoteza 2: Storitvena dejavnost v tej državi ni razvita in ne prinaša večjega dobička. Je **ovržena**. Za preveritev hipoteze so nam bili v pomoč sekundarni viri. Tako smo ugotovili, da je storitveni sektor odvisen od kmetijstva in drugih dejavnosti. Zabeležena pa je rast bančnih in zavarovalniških storitev, predvsem investicijsko bančništvo zaradi vlaganj v osnovno infrastrukturo, ki je pogoj za nadaljnji razvoj. V prometu, trgovini ter v gostinskih in nastanitvenih storitvah se v letu 2014 pričakuje 9 % rast. Destinacija Gana je v letu 2010 zabeležila 2,2 % prispevek turizma k BDP. V istem letu pa je zabeležila 931.000 prihodov tujih turistov.

Hipoteza 3: Gana ni usmerjena v trajnostni razvoj. Je **ovržena**. Z opravljeno analizo 12 ciljev po vzoru UNWTO-ja in UNEP-a smo tako ugotovili, da je destinacija usmerjena v trajnostni razvoj. Nenazadnje ima tudi potenciala za razvoj obmorskega, gorskega, kulturnega, mestnega in športnega turizma. Prav tako pa je država sprejela razvojne in usmeritvene načrte, ki jih že izvajajo. Destinacija je torej na dobri poti.

Hipoteza 4: Večina turističnih ponudnikov, ki se nahajajo v Mestni občini Maribor ponujajo afriške destinacije, tudi destinacijo Gano.

Hipoteza 5: V zadnjem času je mogoče zaznati povečano povpraševanje po afriških deželah med drugim tudi Gano pri turističnih ponudnikih, ki se nahajajo v Mestni občini Maribor.

Hipotezi 4 in 5 sta **potrjeni**. Rezultati opravljene lastne raziskave so pokazali, da je 41,7 odstotka anketirancev zaznalo naraščanje povpraševanja po potovanjih v afriške države (Grafikon 1). Tabela 2 pa prikazuje, za katere afriške države je največje zanimanje. Destinacija Gana se nahaja na tretjem mestu.

Hipoteza 6: Turiste privablja v destinacijo Gano eksotičnost, ohranjena narava ter drugačna kultura. Je **potrjena**. Rezultati raziskave kažejo, da 58,3 % anketirancev meni, da je element privlačnosti zelo pomemben element (Grafikon 4), ohranjena narava je pomembna 41,7 % anketirancev (Grafikon 5) in 75 % vprašanih anketirancev je mnenja, da sta avtentičnost in drugačna kultura zelo pomemben element.

Hipoteza 7: Obstajajo možnosti ter potencialna področja sodelovanja med našo državo in Gano, je **potrjena**. Rezultati raziskave so pokazali, da obstajajo možnosti za sodelovanje med državo Gano (Grafikon 14). 66,7 % anketirancev je mnenja, da obstaja nevarnost prevelikih investicijskih vlaganj (Grafikon 12). Največji potencial sodelovanja pa anketiranci vidijo na področju energetike (grafikon 9), tudi storitvene dejavnosti (Grafikon 10), na področju naftne industrije (Grafikon 7) in farmacije (Grafikon 8).

5 SKLEPNE UGOTOVITVE

Destinacija Gana sicer sodi med države tretjega nerazvitega sveta, vendar smo v raziskovalni nalogi ugotovili, da ima država potencialne. Gospodstvo Gane ima predvsem potencial za razvoj predelovalne industrije, kmetijstva in tudi storitvenih dejavnosti. S turističnega vidika ima možnosti za razvoj obmorskega, gorskega, kulturnega in športnega turizma, kakor tudi oblikovanje ponudbe za turiste, ki si želijo aktivno preživeti počitnice. Za ohranitev kulture in avtentičnosti destinacije pa je potreben t. i. trajnostni pristop. Samo na takšen način se lahko ohranijo ključni elementi, ki so pomembni za destinacijo.

Analiza turističnih ponudnikov v Mestni občini Maribor je bila opravljena v obliki lastne raziskave in je pokazala, da predstavljajo potovanja v Afriko počitnice višjega cenovnega razreda. Pomembna pa je tudi ugotovitev, da je Gana zanimiva destinacija; in sicer je raziskava pokazala, da so glavni elementi privlačnosti države: eksotičnost, ohranjena narava, avtentičnost in drugačna kultura. Ugotovili smo tudi, da obstajajo področja, kjer je možno tudi meddržavno sodelovanje; med njimi je tudi področje storitvenih dejavnosti. Sicer so anketiranci mnenja, da bi le-to predstavljalo velika investicijska vlaganja, vendar bi se dolgoročno pokazal pozitiven učinek tako za našo državo kakor za gansko gospodarstvo.

Če bi raziskavo ponovili še enkrat, bi vzorec populacije razširili na vso Slovenijo, povezali pa bi se tudi z institucijami v Gani, ki aktivno sodelujejo v mednarodnih projektih.

6 DRUŽBENA ODGOVORNOST

Z raziskovalno nalogo bi radi pritegnili Vlado Republike Slovenije, kakor tudi slovensko gospodarstvo, da bi naša država kljub ekonomski krizi razmišljala o možnostih potencialnega vlaganja v deželo tretjega sveta Gano. Sicer bi najverjetneje morali razmisliti o partnerstvu in sodelovanju še s katero državo, saj bi na takšen način učinkoviteje sodelovali v projektu. Na podlagi poglobljene raziskave, ki bi jo izvedla naša država, bi le-ta določila dejavnosti ter sprejela predloge in ukrepe glede investiranja in sodelovanja z Gano. Le-to bi imelo nenazadnje tudi pozitiven vpliv na naše gospodarstvo. Afrika je v zadnjih letih zabeležila veliko projektov tujih investorjev, med investitorji so prevladovale Združene države Amerike, Velika Britanija in Kitajska. Investicije so vidne v predelovalni, storitveni in gradbeni dejavnosti. Gradbeništvo bi lahko pripomoglo k razvoju osnovne in tudi turistične infrastrukture. S tem bi se omogočil razvoj kvalitetnega obmorskega, gorskega in športnega turizma ter aktivnega preživljanja počitnic.

Če se dotaknemo pojma družbena odgovornost, lahko trdimo, da morajo države razvitega sveta čutiti odgovornost do stanja v državah tretjega sveta, kjer še vedno ponekod na nekaterih področjih vladata revščina in lakota. Primeri dobrih praks destinacij širom po svetu so pokazali, da ima turizem pozitiven vpliv na neko okolje, saj omogoča razvoj na vseh področjih, nenazadnje pa omogoča zaposlitev lokalnega prebivalstva in izboljšanje njihovega življenjskega standarda. Zato velja izpostaviti za področje investiranja v gansko gospodarstvo, da se spoštuje **načelo interesov vseh deležnikov** v destinaciji. Pri tem želimo izpostaviti slednje, da so pri načrtovanju razvoja vključeni vsi deležniki in da denar ne bi začel odtekati iz države Gane, kar bi državo ponovno pahnilo v revščino. Raziskovalna naloga se dotika tudi **načela etičnega obnašanja**, in sicer bi radi izpostavili dejstvo, da si tudi mi prebivalci razvitega sveta prizadevamo za ohranitev ganske kulture ter avtentičnosti njihovega okolja ter da na tak način pripomoremo, da bodo destinacijo spoznali tudi naši zanamci.

7 UPORABLJENA LITERATURA IN VIRI

7.1 Literatura

1. Briggs Philip. 1998. Ghana. The Bradt Travel Guide. Združeno kraljestvo: The Bradt Travel guide. ISBN 978-1-4053-6079-1.
2. Cvikl, Helena in Alič, Andreja. 2009. Uvod v ekonomiko. Ljubljana: Zavod IRC. ISBN 978-961-6820-99-8.
3. Darovski, Lukasz, Stilchuk Jordan, Sorochuk, Jason in Provost Casly. 2006. Negative Impact of tourism on Hawai Nature and Environment. Lethbridge: Undergroute Reasearch Journal. ISSN 1717-8482.
4. International Monetary Found. 2012. Ghana: Poverty Reduction Strategy Paper, Country Report. Washington: IMF.
5. IPK. International. 2011. ITB World Travel Trends Report 2010/11. Germany: Messe Berlin GmbH.
6. Juvan Emil. 2010. Destinacijski management. Portorož: Fakulteta za turistične študije.
7. Mihalič Tanja. 2006. Trajnostni turizem. Ljubljana: Ekonomska fakulteta. ISBN 978-961-240-096-5.
8. Magaš Dragan. 2010. Menedžment turistične ogranizacije in destinacije. Celje: Fakulteta za komercialne in poslovne vede. ISBN 978-961-6825-02-3.
9. Magaš Dragan. 2010. Destinacijski managment. Celje: Fakulteta za komercialne vede. ISBN 987-961-6825-01-6.
10. Mihalič Tanja. 2008. Trajnostni razvoj evropskega turizma. V: Turizem – revija za management in trženje v turizmu, letnik XII/93 – maj/junij. Str. 10. ISSN 1408-7367.
11. Ritchie Brent in crouch Geoffrey. 2003. The Competitive Destination: a sustainable tourism perspective. London: CABI Publishing. ISBN 085 1996647.
12. Senekovič Barbara. 2012. Trajnostni razvoj, kultura in turizem: Maribor s širšo okolico. Magistrska naloga. Celje: Fakulteta za komercialne in poslovne vede.
13. Štuhec Lešnik Tanja. 2009. Trajnostno upravljanje zavarovanih območij. Ljubljana: Ceter za promocijo turizma Slovenije. ISSN 1408-7367.
14. UNWTO. 2013. Sustainable Tourism Governance and Management in Coastal Areas of Africa Delivered. UNWTO.

7.2 Viri

1. World Bank. 2013. Africa's Tourism Set to Boost Economic Growth, Create New Jobs, and Now Outpace Other Regions for New Tourism Investment. 2013. [Online]. [Citirano: 29. januar 2014; 19:30]. Dostopno na spletnem naslovu: <http://www.worldbank.org/en/news/press-release/2013/10/03/africa-tourism-economic-growth-new-jobs-tourism-investment>.
2. <http://us.123rf.com/400wm/400/400/mschmeling/mschmeling1110/mschmeling11100130/10768846-ghana-shaded-relief-map-surrounding-territory-greyled-out-colored-according-to-elevation-includes-cli.jpg>
3. Euromonitor International. 2012. Travel and Tourism in Ghana. [Online]. [Citirano: 21. januar 2014; 15:32]. Dostopno na spletnem naslovu: <http://www.euromonitor.com/travel-and-tourism-in-ghana/report>.
4. Grad mesta Cape Coast. 2014. [Online]. [Citirano: 9. Februar 2014; 16:32]. Dostopno na spletnem naslovu: <http://www.>

- negroartist.com/Slave%20Trading%20Posts%20in%20Africa%20and%20Europe/slides/Cape%20Coast%20Castle,%20Gold%20Coast.jpg
5. Vir: http://roderickphillips.com/wp-content/uploads/2014/01/1-DSC_0771.jpg
  6. Elmina in grad svetega Jurija. 2014. [Online]. [Citirano: 9. Februar 2014; 16: 40]. Dostopno na spletnem naslovu: Vir: http://roderickphillips.com/wp-content/uploads/2014/01/1-DSC_0771.jpg
  7. Akra. 2014. [Online]. [Citirano: 9. Februar 2014; 16:45]. Dostopno na spletnem naslovu: http://www.africa.com/blog/the_top_10_most_liveable_cities_in_africa/
  8. Narodni park kakum. 2014. [Online]. [Citirano: 9. Februar 2014; 16:55]. Dostopno na spletnem naslovu: <http://www.ghanaexpeditions.com/images/regions/larabanga1.jpg>
  9. Narodni park Mole in jezero Volta. [Online]. [Citirano: 9. Februar 2014; 17:00]. Dostopno na spletnem naslovu: http://www.esa.int/var/esa/storage/images/esa_multimedia/images/2005/02/lake_volta_ghana_as_seen_from_envisat_s_meris/10266331-2-eng-GB/Lake_Volta_Ghana_as_seen_from_Envisat_s_MERIS_large.jpg

8 PRILOGE

8.1 Priloga 1: Anketni vprašalnik

ANKETNI VPRAŠALNIK

Sem, dijak 2. letnika, na Srednji šoli v Maribor. Za potrebe raziskovalne naloge se obračam na vas s prošnjo, da mi odgovorite na kratek anketni vprašalnik.

1. Ime turistične agencije/organizatorja potovanj: _____

2. Ali ste mogoče zaznali naraščanje povpraševanja po afriških deželah v zadnjem času?

- a) Da
- b) Ne
- c) Ne vem

3. Potovanja v Afriko predstavljajo za turista počitnice višjega cenovnega razreda.

- a) Da
- b) Ne
- c) Ne vem

4. Za katero afriško državo je bilo največje zanimanje v zadnjem času in zakaj so turisti izbrali prav to destinacijo?

---

5. Kolikšen bi bil strošek za 14-dnevno potovanje v Gano?

- a) Od 1000 do 1500 evrov.
- b) Od 1500 do 2000 evrov.
- c) Več kot 2000 evrov.

6. Prosim, ocenite trditve z 1 do 4, 1 pomeni "se ne strinjam" in 4 "popolnoma se strinjam".

- 1 – sploh se ne strinjam
 2 – niti se ne strinjam, niti se strinjam
 3 – delno se strinjam
 4 – popolnoma se strinjam

6.1 Kaj menite, kaj turiste privablja v Gano?

Številka	Element privlačnosti za turiste	Vaša ocena			
		1	2	3	4
1.	Eksotičnost destinacije	1	2	3	4
2.	Ohranjena narava	1	2	3	4
3.	Avtentičnost in drugačnost kulture	1	2	3	4
4.	Navedite drugo po vašem mnenju				

6.2 Koliko bi po vašem mnenju bila zanimiva naslednja meddržavna področja sodelovanja naše države in Gane.

Številka	Potencialno področje sodelovanja	Vaša ocena			
		1	2	3	4
1.	Naftna industrija	1	2	3	4
2.	Farmacija	1	2	3	4
3.	Energetika	1	2	3	4
4.	Storitvene dejavnosti	1	2	3	4

7. Ocenite, kakšen vpliv bi imelo tesnejše gospodarsko sodelovanje naše države in Gane.

Številka	Navedena možnost	Vaša ocena			
		1	2	3	4
1.	Dolgoročno bi se pokazal velik pozitiven vpliv.	1	2	3	4
2.	Kratkoročno bi bila potrebna večja vlaganja v afriško gospodarstvo, predvsem v razvoj osnovne infrastrukture, kar predstavlja veliko investicijo za našo državo.	1	2	3	4
3.	S turističnega vidika bi prišlo do sodelovanja med organizatorji potovanj in turističnimi agencijami, kakor tudi drugimi ponudniki.	1	2	3	4
4.	Mislím, da ni potencialov za sodelovanje.	1	2	3	4